

Research Story

Tax Meat-eaters

โดย : วรณวิภา แสงสารพันธ์

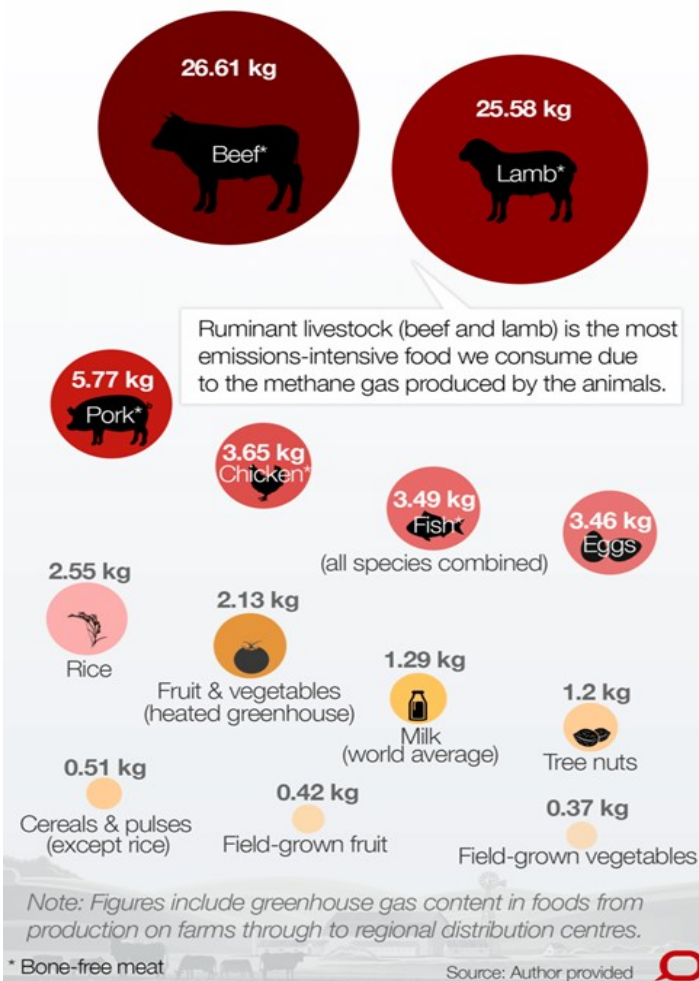

ที่มา : REUTERS/Paulo Whitaker

FAIRR (Farm Animal Investment Risk and Return) ได้จัดทำบทวิเคราะห์เกี่ยวกับแนวคิดการเก็บภาษีจากการบริโภคเนื้อ ที่ขณะนี้ถูกบรรจุเข้าเป็นวาระการประชุมเพื่อพิจารณาของรัฐบาลในหลายประเทศ โดยระบุว่า การบริโภคเนื้อสัตว์อาจถูกเก็บภาษี (Tax Meat-eaters) เช่นเดียวกับการสูบบุหรี่ เนื่องจากอุตสาหกรรมฟาร์มปศุสัตว์ก่อให้เกิดก๊าซเรือนกระจก ซึ่งส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

The carbon footprint of foods

Amount of greenhouse gases in fresh foods (in kg CO₂-eq/kg)

นอกจากนี้ การบริโภคเนื้อสัตว์ที่มากเกินไปยังส่งผลเสียต่อสุขภาพของผู้บริโภคเองและก่อให้เกิดค่าใช้จ่ายตามมาเป็นจำนวนมากมหาศาลเพื่อรักษาและฟื้นฟูสุขภาพไม่ต่างจากการสูบบุหรี่ และที่ผ่านมาในหลายประเทศรัฐบาลได้มีการเก็บภาษีจากสินค้าที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพและส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เช่น ภาษียาสูบ ภาษีคาร์บอน และภาษีเกี่ยวกับน้ำตาล จึงมีการคาดหวังว่าจะมีการเรียกเก็บภาษีจากเนื้อสัตว์ด้วย

ประเทศในกลุ่มนอร์ดิก เช่น เดนมาร์ก และสวีเดน เป็นกลุ่มแรกที่ตระหนักถึงภัยคุกคามที่เพิ่มขึ้นของการบริโภคเนื้อสัตว์ที่ไม่ได้รับการตรวจสอบหรือยืนยันแหล่งที่มา โดยเมื่อเร็ว ๆ นี้ สภานิติบัญญัติแห่งเดนมาร์กได้เสนอเรื่องการเก็บภาษีจากเนื้อแดงตามผลกระทบที่มีต่อสภาพภูมิอากาศ และประเทศสวีเดนได้มีการเรียกร้องให้เก็บภาษีประเภทเดียวกัน โดยขอให้

Research Story

ผู้ผลิตสินค้าติดฉลากที่ระบุรายละเอียดเกี่ยวกับผลกระทบที่มีต่อสภาพภูมิอากาศ เพื่อช่วยให้ผู้บริโภคเข้าใจถึงการเลือกบริโภคอาหารของพวกเขา จากความกังวลเกี่ยวกับภัยคุกคามที่เกิดจากการบริโภคเนื้อสัตว์ ซึ่งมีความเชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมปศุสัตว์ที่เป็นแหล่งปล่อยก๊าซคาร์บอนขนาดใหญ่ และการบริโภคเนื้อแดงที่มากเกินไปก่อให้เกิดความเสี่ยงของโรคเบาหวาน โรคมะเร็ง และการแพร่กระจายของความต้านทานยาปฏิชีวนะ

อย่างไรก็ตาม นักวิเคราะห์ชี้ว่าหากมีการเก็บภาษีเนื้อสัตว์ การตอบสนองของผู้บริโภคจะมีความแตกต่างกันไป คนที่มีฐานะยากจนจะมีการตอบสนองที่รวดเร็วและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมโดยการลดหรือเลิกบริโภคเนื้อสัตว์ ทั้งที่อาจยังบริโภคเนื้อสัตว์ได้ไม่เพียงพอต่อความต้องการของร่างกาย ในทางกลับกันคนรวยแทบไม่ได้รับผลกระทบ เพราะถึงแม้ว่าราคาเนื้อสัตว์จะแพงขึ้นก็สามารถซื้อหามารับประทานได้ ดังนั้น การเก็บภาษีเนื้อสัตว์จึงมีความยากในการกำหนดกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งผู้ที่เกี่ยวข้องต้องนำประเด็นเหล่านี้มาพิจารณาร่วมด้วย

สถานการณ์ด้านการตลาด ข้อมูลจาก OECD - FAQ Agricultural Outlook 2018-2027 รายงานว่า ภาพรวมผลิตภัณฑ์เนื้อสัตว์ของโลก ในปี 2017 ยังคงขยายตัวคิดเป็นร้อยละ 1.5 (เนื้อโค แกะ หมู และสัตว์ปีก) และการบริโภคยังคงขยายตัวตามการเพิ่มขึ้นของประชากรโลก และปัจจุบันในหลายประเทศได้มุ่งพัฒนาอุตสาหกรรมปศุสัตว์เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการผลิตและส่งออกของผู้ประกอบการภายในประเทศ ในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งนี้ ข้อมูลจากโครงการ Our World in Data ของมหาวิทยาลัยออกซฟอร์ดรายงานว่า ผลิตภัณฑ์จากเนื้อสัตว์ทั่วโลกเติบโตขึ้นเกือบ 5 เท่า นับตั้งแต่ปี ค.ศ. 1961 ถึงปัจจุบัน (ค.ศ. 2017) โดยเฉพาะภูมิภาคเอเชียขยายตัวคิดเป็นร้อยละ 40-45 ของการผลิตทั่วโลก และคาดว่าจะเติบโตต่อเนื่องไปเรื่อย ๆ

สำหรับประเทศไทย สินค้าปศุสัตว์ที่มีสัดส่วนการส่งออกมากที่สุด คือ เนื้อสัตว์ และผลิตภัณฑ์เนื้อสัตว์แปรรูป มีสัดส่วนมากกว่าร้อยละ 50 ของการส่งออกสินค้าปศุสัตว์ทั้งหมด รองลงมาคือ อาหารสัตว์ ซากสัตว์ นม และอื่นๆ โดยภาพรวมยังคงขยายตัว ในส่วนของการส่งออกเนื้อสัตว์ส่วนใหญ่เป็นไก่เนื้อและผลิตภัณฑ์ ตลาดหลัก ได้แก่ ญี่ปุ่น สหราชอาณาจักร ส่วนตลาดใหม่ในกลุ่มตะวันออกกลางมีความต้องการเพิ่มขึ้นเนื้อโคเป็นสินค้าที่ตลาดภายในประเทศมีความต้องการสูงโดยเฉพาะเนื้อโคคุณภาพ และผลผลิตภายในประเทศยังไม่เพียงพอต่อความต้องการ จึงต้องนำเข้าจากต่างประเทศ ภาครัฐเองได้มีโครงการสนับสนุนเพื่อพัฒนาสายพันธุ์โคเนื้อ และเพิ่มศักยภาพการผลิตเนื้อโคคุณภาพสูงเพื่อรองรับตลาดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยในช่วงปี 2556-2560 ไทยสามารถผลิตเนื้อโคได้เพิ่มขึ้น แต่ยังมีปริมาณการส่งออกในสัดส่วนที่น้อย เมื่อเทียบกับปริมาณที่บริโภคภายในประเทศ

ดังนั้น หากมีการเก็บภาษีการบริโภคเนื้อสัตว์ดังกล่าว จึงยังไม่ส่งผลกระทบต่อประเทศไทยในขณะนี้ อย่างไรก็ตาม การส่งออกสินค้าปศุสัตว์ในตลาดโลกมีการแข่งขันสูง การพิจารณาแนวทางในการกำหนดมาตรการด้านการตลาด และผลิตภัณฑ์ ของสินค้าปศุสัตว์ของไทยจึงควรรนำข้อมูลการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นมาพิจารณาร่วมด้วย เพื่อให้สินค้าปศุสัตว์ของไทยสามารถตอบสนองความต้องการของตลาดโลกได้

ที่มา : 1. World Economic Forum (<https://www.weforum.org/agenda/2018/01/a-new-report-says-we-should-tax-meat-eaters-like-smokers>)

2. <http://www.fairr.org/resource/livestock-levy-regulators-considering-meat-taxes/>

3. http://www.fao.org/fileadmin/templates/est/COMM_MARKETS_MONITORING/Meat/Documents/Food_Outlook_June_2017_Meat_.pdf

4. กรมปศุสัตว์ (<http://www.dld.go.th/th/index.php/th/>)